

Domme.

Danmark.

HRT. bet. Højesteretstidende, UFR. bet. Ugeskrift for Retsvæsen.

Mishandling. Den danske Straffelov har i § 202 en Bestemmelse, der indtager en Særstilling i det System af graduerede, Voldsforbrydelser, Loven opstiller (Legemskrænkelser af laveste Grad, mindre grove Legemsbeskadigelser og grove Legemsbeskadigelser), idet Mishandling af Ægtefælle eller af egne eller andres til den paagældendes Omsorg betroede Børn straffes efter en særlig Skala, der yderligere stiger, saafremt den angrebne maa betegnes som sagesløs (midlertidig Straffelov af 1. April 1911 § 1). Om et Forhold kan betegnes som Mishandling, kan i det enkelte Tilfælde være tvivlsomt. Et saadant Tilfælde afgjordes ved Højesterets Dom af 27. April 1917 (HRT. 1917 Side 146, UFR. 1917 A Side 451). En i Virkeligheden ganske sindssyg Mand, der nærrede ugrundede Forestillinger om, at hans Hustru var ham utro og vilde forgive ham, havde en Lørdag Aften opført sig saa paafaldende, at Hustruen ikke turde overnatte i Hjemmet, men med deres to Børn tilbragte Natten hos en Broder. Da Hustruen Søndag Morgen var kommen hjem med det mindste Barn, foer Tiltalte løs paa hende, væltede hende over en Seng og greb hende i Halsen, saa at hun ikke kunde skrike. Paa Barnets Anskrig kom en Husbeboerske til, og Tiltalte slap nu sit Tag i Hustruen og vendte sig mod den nyankomne. Volden mod Hustruen efterlod ikke Mærker og havde heller ikke forvoldt hende nogen Smærte af Betydning. Tiltalte var senere samme Dag fremkommet med en Udtalelse

om, at hans Kone skulde jo dø, men forklarede under Forhørene aldrig at have tænkt at tilføje hende noget ondt. For at opfatte hans Forhold som Forsøg paa Drab savnedes det fornødne Grundlag. Volden i sig selv var saa lidet betydelig, at hverken Straffelovens § 203 (mindre grov Legemsbeskadigelse) eller Straffelovstillæggets § 1 («en ikke rent forbigaaende legemlig Lidelse») kunde finde Anvendelse, og at benytte Straffelovens § 200 (Vold uden Følger) vilde ikke blot være anstødeligt, men tillige vanskeliggøre at træffe de Sikkerhedsforanstaltninger, hvortil der var bydende Trang overfor denne sindssyge Mand. Højesteret henførte Forholdet under Straffelovens § 202. Selv om ved Ordet »Mishandling« Tanken snarest ledes i Retning af Omfanget eller Gentagelsen af den udøvede Vold (fortsatte Voldshandlinger), maatte der erkendes at være Tilfælde, hvor selve Voldens Intensitet kunde blive afgørende. Herved kunde man da atter tænke enten paa den med Volden forbundne stærke Smerte eller — som i nærværende Tilfælde — paa selve den udviste Voldsomhed og det Chock, den paaførte den angrebne. Ved Dommen bestemtes det derhos i Overensstemmelse med Straffelovens § 38, 2. Stykke, at der af Øvrigheden burde træffes Sikkerhedsforanstaltninger mod Tiltalte som sindssyg og farlig for sine Omgivelser.

Fra en anden Side beskæftigede Højesteret sig med den samme § i sin Dom af 13. Oktober 1916 (HRT. 1916 Side 469, UFR. 1916 A Side 1087) hvor man nærmest af subjektive Grunde frifandt de Tiltalte, et Par yderst fattige Husmandsfolk, for deres i og for sig ganske uforsvarlige Forhold overfor et spædt Barn, hvis Forsørgelse de havde overtaget mod et Vederlag en Gang for alle. Ved deres Tilkaldelse af en Læge efter 10 Maaneders Forløb viste Barnet sig uhyggeligt afmagret og afkræftet, væsentligt som Følge af u hensigtsmæssig, utilstrækkelig og uforsvarlig Ernæring; men ved Bedømmelsen toges særligt Hensyn til, at de Tiltalte i og for sig havde behandlet Barnet med Omhu og ikke budt det ringere Kaar end deres egne og alene af Mangel paa bedre Viden i Forbindelse med Fattigdom ernæret det saa slet som sket. Deres lange Passivitet med Hensyn til Tilkaldelse af en Læge fandtes i hvert Fald efter deres smaa Kaar og manglende Evne til at forstaa Alvorligheden af Barnets Tilstand heller ikke at kunne opfattes som strafbar Mishandling, ligesom det samme maatte gælde

med Hensyn til deres Ligegyldighed overfor en Øjensygdom hos Barnet, som overhovedet ikke var blevet bemærket af de to Læger, der først undersøgte Barnet. Dommen har Interesse dels derved, at den forudsætter, at en Vanrøgt (jfr. herved Lov om Behandlingen af forbryderske og forsømte Børn af 14. April 1905 § 40, der bruger dette Udtryk) kan stige til en saadan Grad, at en egentlig Mishandling foreligger, dels ved at fremhæve Hensynet til de paagældendes Forstandsudvikling og hele aandelige og sociale Stade som en Faktor af Betydning med Hensyn til deres Forstaaelse af deres Handlinger paa dette Omraade og dermed for Tilstedeværelsen af det for Handlingens Strafbarhed nødvendige Forsæt.

Varefalsk. Ved Højesterets Dom af 15. Februar 1918 (HRT. 1917 Side 910, UFR. 1918 A Side 213) blev en tiltalt Mejeriejer dømt for Varefalsk (Straffelovens § 278, 1. Stykke, jfr. Levnedsmiddelov Nr. 108 af 18. April 1910 § 5, 1. Stykke) ikke blot i Tilfælde, hvor han direkte havde blandet Vand eller Is i den af ham forhandlede Kærnemælk og Skummetmælk, men ogsaa i de Tilfælde, hvor han, efter at Kærnemælken var tømt ud fra Kærnen, havde tilsat den det ved Smørrets Skylning fremkomne Skyllvand og solgt Produktet, hvoraf c. $\frac{1}{3}$ var Skyllvand, som Kærnemælk. Der kunde ikke i denne Forbindelse tillægges det nogen Betydning, at der paa det paagældende Tidspunkt ikke var fastsat nogen Minimumsgrænse for Tørstofindholdet af, hvad der maatte forhandles som Kærnemælk, og at det ikke kunde anses helt udelukket, at det af Tiltalte forhandlede Produkt ikke laa under den Grænse, der i saa Henseende senere i Henhold til Levnedsmiddelovens § 7, 1. Stykke var blevet fastsat ved Anordning af 30. Januar 1917.

Urigtig Varebetegnelse. En Konservesfabriks Bestyrelsesmedlemmer havde ved Afsendelsen af et efter Prøve bestilt Parti Leverpostej attesteret, at dette, der i Erklæringen betegnedes som Leverpostej, var fabrikeret af gode og sunde Varer, og havde garanteret dets Holdbarhed i 6 Maaneder. Underskriverne blev ved Højesterets Dom af 28. Januar 1918 (HRT. 1917 Side 830, UFR. 1918 A Side 179) dømt for Overtrædelse af § 1 i Lov af 8. Juni 1912 om Straf for Brug af uriglig Varebetegnelse, idet det statueredes, at Varen havde et saa ringe Indhold af Lever, at det var uberettiget at sælge den under Benævnelsen Lever-

postej. Det kom altsaa ikke herved i Betragtning, at der var solgt efter Prøve, og at der intet forelaa om, at det leverede ikke skulde have svaret til Prøven.

Svindet i Forretningsforhold. »Kursskæring«. To tiltalte Veksellerere havde, naar de for deres Kunder udførte Ordre paa Børsen i København, i stort Omfang afregnet overfor Kunderne til Kurser, der var daarligere end de paa Børsen opnaaede. I adskillige Tilfælde havde de Tiltalte for at skjule Kursdifferencen dels mundtligt, dels skriftligt overfor Kunderne fremsat usandfærdige Foregivender til Forklaring af, at der ikke var opnaaet bedre Kurser. Endvidere havde de, naar de for Kunder købte Værdipapirer paa London Børs, ved Afregningen beregnet sig foruden egen Provision tillige den Provision, der tilkom den engelske Mægler, skønt denne Provision alt var indbefattet i den netto Kurs paa London, hvorefter Afregningen med Kunden foregik. Udbyttet af Kursskæringerne havde udgjort en meget betydelig Del af deres Aarsindtægt. Efter Sagens Oplysninger havde Veksellerere — og Banker — i en Aarrække ikke sjældent ved Udførelse af almindelige Kommissionsordrer paa Børsen afregnet til Kurser, der var noget fordelagtigere for dem; det havde dog i Reglen kun drejet sig om mindre Differencer, og de afhørte Sagkyndige havde udtalt, at en saadan Fremgangsmaade var urigtig og ikke fastslaaet ved Coutume. Dommen udtaler, at de Tiltalte ifølge deres Stilling som Kommissionærer var pligtige at lade Kunderne tilflyde de Formuefordele, som de havde indvundet ved Forretninger for dem; det statueredes derhos, at de Tiltalte havde været sig det uberettigede i deres Færd bevidst; herpaa tydede det navnlig, at de overfor Kunderne havde lagt Skjul paa deres Forhold. At adskillige andre havde gjort sig skyldige i lignende Forhold, kunde ikke gøre det retmæssigt, og om Coutume kunde der ikke være Tale ved et Forhold, der holdtes skjult for den ydende Part. De Tiltalte blev derefter ved Højesterets Dom af 21. November 1917 (HRT. 1917 Side 614, UFR. 1918 A Side 46) straffet efter den almindelige Bedrageribestemmelse i Straffelovens § 251, medens Kommissionsdomstolen, der havde paadømt Sagen i 1. Instans, kun havde anvendt den mildere Bestemmelse i § 257. Iøvrigt kunde der muligt, forsaavidt Talen var om Kursskæring ved Salg for Kunder, ogsaa være Spørgsmaal om at anvende Analogien af Straffelovens § 252 eller dens § 253.

Ogsaa Højesterets Dom af 18. Marts 1918 (HRT. 1918 S. 19) dømte en tiltalt Outsider-Veksellerer for en saadan Kursskæring, men Dommen har ud herover Interesse ved tillige at lægge de kriminelle Linjer klart i et andet Forhold fra hans Side. Det fremhæves i saa Henseende ved Siden af Kursskæringen som en svigaglig Berigelse paa Kundernes Bekostning, at Tiltalte i stort Omfang lod Kunderne købe og sælge, ikke fordi saadanne Køb og Salg var i deres Interesse, men alene for derved at tjene Provision. Men endvidere karakteriseres som bedragerisk hele den Maade, hvorpaa Tiltalte havde ført sin Forretning: Han formaaede ved en vidtstrakt Paavirkning — bl. a. gennem udsendte Agenter — til Dels lidet forretningskyndige Folk til at indlade sig i Spekulationer gennem ham, idet han gav det Udseende af, at han var vel underrettet med Hensyn til Papirenes Stigen og Falden, og lovede at give Kunderne Raad, naar de skulde købe og sælge, og i det hele at varetage deres Interesse; han var klar paa, at han kun ved Kundernes Tillid hertil kunde beregne sig den særlig høje Provision, han tog. Spekulationsforretningerne dreves imidlertid hos Tiltalte med forholdsvis betydelige Udgifter og som oftest saaledes, at han lod Kunderne foretage en længere Række Spekulationer med hyppig Skiften af Engagementer, hvad der under de daværende Konjunkturer (for Krigen) gav overvejende Chance for Tab for Kunderne. Skønt dette Forhold i alt Fald meget hurtigt maatte være bleven Tiltalte klart, vedblev han uforandret at erhverve sine Kunder paa den skildrede Maade. En Opgørelse for Aarene 1909 til Sommeren 1914 viste, at en Del Kunder, oftest med faa Forretninger, hos Tiltalte havde vundet ialt c. 97,000 Kr., medens de andre Kunder havde tabt tilsammen c. 706,000 Kr.; Tabets samlede Beløb syntes derhos omtrent at ækvivalere de samlede Provisioner til Tiltalte. Forholdet blev af Højesteret i sin Helhed henført under den egentlige Bedrageribestemmelse (Straffelovens § 251).

Alt i alt vil antageligt disse to Domme sammen med adskillige andre Domme angaaende Svindel i Forretningsforhold, der til Dels har været omtalt tidligere i dette Tidsskrift, bidrage til at skabe renere Linjer i disse Forhold end hidtil.

Trosspørgsmaal forelagt Højesteret. En Præst i den danske Folkekirke havde ved forskellige Lejligheder dels i udgivne Arbejder, dels mundtligt udtalt sig paa en saadan

Maade, at han af nogle kirkelige Kredse antoges at være udenfor Folkekirkens Lære, bl. a. med Hensyn til Jomfrufødselen. Efter langvarige Stridigheder og Forhandlinger indenfor kirkelige Kredse blev der rejst Sag mod ham for at faa afgjort, om han ikke var »kommet i afgørende Strid med de ham som Præst i Folkekirken paahvilende Pligter, og hvilket Strafansvar han i bekræftende Fald maatte have paadraget sig«. Sagen paakendtes i de to første Instanser ved gejstlig Ret og blev derefter appelleret til Højesteret. Her fik Sagen imidlertid det Udfald, at Præsten frifandtes med en Begrundelse, hvorved Retten undlod at komme ind paa selve det prekære at træffe en juridisk Afgørelse med Hensyn til et »aandeligt« Spørgsmaal. I Højesterets Dom af 9. Maj 1916 (HRT. 1916 Side 168, UFR. 1916 A Side 627) fremhæves det først, at Præstens egne Udtalelser til Dels har været uklare, og at der for Højesteret er fremlagt en Række Erklæringer fra Landets Biskopper samt fra Professorer og Præster, hvorefter Spørgsmaalet om, hvorvidt han ved sine Udtalelser er kommet i afgørende Strid med Folkekirkens Lære, er Genstand for forskellig Bedømmelse. Nogen Afgørelse i denne Henseende finder Retten det dog ikke nødvendigt at træffe. Sagen drejer sig om, hvorvidt den Tiltalte er strafskyldig, men dette kan ikke statueres, idet han efter det foreliggende maa antages at have været i begrundet god Tro med Hensyn til sin Berettigelse til at fremkomme med Udtalelserne. — Efter Frifindelsen hævedes Præstens Suspension administrativt, og han tiltraadte det Embede i Folkekirken, hvortil han forud for Sagens Rejsning var blevet forflyttet. Som det vil ses, har Sagen en vis Forbindelse med det Spørgsmaal om »uegentlig Retsvildfarelse«, der berørtes i dette Tidsskrifts 1. Aargang Side 44.

Eyvind Olrik.